

De Dree Marken

**Overdracht Wigboldpalen aan gemeente Oldenzaal,
Afsluiting project marke Berghuizen**

Grenzen marke Berghuizen en wigbold van Oldenzaal weer in beeld

OLDENZAAL

februari de projecten *Markestenen Berghuizen* en *Wigboldpalen Oldenzaal* op een symbolische wijze afgesloten. De projecten, die in 2017 zijn gestart, hadden als doel om zowel de binnengrens, tevens de wigboldgrens van Oldenzaal, als de buitengrens van de marke Berghuizen als cultureel erfgoed weer zichtbaar en bereikbaar te maken en natuurlijk ook te behouden voor de toekomst.

De marke Berghuizen lag rondom Oldenzaal en had daarom zowel een binnengrens als een buitengrens. De buitengrens was gemarkeerd met zwerfkeien, de zogenaamde markestenen.

De binnengrens van de marke, de zogenaamde wigboldgrens, was tussen 1818 en 1877 ook de grens van de gemeente Oldenzaal, terwijl Berghuizen vanaf 1818 onderdeel werd van de nieuwe gemeente Losser. In de jaren daarna werd de gemeente Oldenzaal steeds meer vergroot door annexatie van delen van Berghuizen. De wigboldgrens werd vroeger gemarkeerd door de zogenaamde wigboldstenen. Deze stenen moesten iedereen duidelijk maken dat men in een gebied kwam waar het wigboldrecht gold en niet meer het markerecht zoals Berghuizen dat kende.

Bij de buitengrens van Berghuizen heeft de werkgroep aan de hand van oude kaarten en het Lutter Markeboek 49 locaties onderzocht waar mogelijk markestenen zouden kunnen liggen. Op 17 plekken werden originele stenen teruggevonden. Onder meer het Roode Steenken in het Pierikbos, de Steen in de Steenkamp aan de rand van de wijk De Essen en de Duvelssteen aan het Lossers Voetpad. Op de andere 32 locaties zijn met behulp van de gemeente Oldenzaal en een aantal grondeigenaren zoveel mogelijk vervangende stenen gelegd. Bij alle stenen zijn vervolgens informatiebordjes geplaatst.

De wigboldgrens was gemarkeerd door zeven wigboldstenen, die veelal langs de toegangswegen naar de stad

De werkgroep grensstenen van de Historische Vereniging De Dree Marken heeft op maandag 24

februari de projecten *Markestenen Berghuizen* en *Wigboldpalen Oldenzaal* op een symbolische wijze afgesloten. De projecten, die in 2017 zijn gestart, hadden als doel om zowel de binnengrens, tevens de wigboldgrens van Oldenzaal, als de buitengrens van de marke Berghuizen als cultureel erfgoed weer zichtbaar en bereikbaar te maken en natuurlijk ook te behouden voor de toekomst.

Oldenzaal stonden. De Werkgroep Grensstenen heeft deze locaties aan de hand van oude archieven en oude kaarten kunnen vaststellen. Vervolgens zijn hier weer met onder andere hulp van de gemeente Oldenzaal nieuwe wigboldpalen van Bentheimerzandsteen geplaatst. Deze palen zijn wederom van een informatiebordje voorzien. Naast het plaatsen van stenen en palen heeft de werkgroep fiets- en wandelroutes ontwikkeld, mede in samenwerking met Routenetwerken Twente. Via diverse publicaties, infopanelen en apps is één en ander in woord en beeld vastgelegd en beschikbaar gesteld.

Daarmee zijn de historische grenzen van het Wigbold Oldenzaal en de Marke Berghuizen weer zichtbaar gemaakt en is cultureel erfgoed bereikbaar en beleefbaar geworden. De publicaties die de werkgroep bij deze projecten heeft ontwikkeld, zijn digitaal beschikbaar op de website van de Dree Marken (www.dedreemarken.nl)

Omdat de gemeente Oldenzaal de projecten van de werkgroep zowel financieel als in natura heeft ondersteund, heeft de werkgroep de projecten op 24 februari tijdens een bijeenkomst op het stadhuis samen met de burgemeester van Oldenzaal feestelijk afgesloten.

Op deze informele bijeenkomst waren naast de leden van de werkgroep ook de voorzitter van De Dree Marken en het bestuur van de Vereniging Historisch Oldenzaal aanwezig. Nadat Wilbert Kallenberg als lid van de werkgroep het project nog eens kort op een humoristische wijze had toegelicht, bood Tonnie Bekke, de voorzitter van de werk-

groep, aan de burgemeester een replica van een wigboldpaal aan. Daarnaast gaf hij hem de brochure *Markestenen Marke Berghuizen*, een overzicht, het boekje *Loakgang rond Oldenzaal* en de folder *Wandeling, Fietstocht langs de Wigboldgrens van Oldenzaal*.

Dezelfde informatieset werd ook overhandigd aan Ben

Keizers, de voorzitter van de Vereniging Historisch Oldenzaal. Na een dankwoord van de burgemeester en een woordje van de voorzitter van de Vereniging Historisch Oldenzaal, waarbij hij uitzag naar toekomstige samenwerkingsprojecten met De Dree Marken, werd de bijeenkomst besloten.

Afronding project marke Beuningen

- Document “Markestenen marke Beuningen, een uitgebreid overzicht”

Markestenen marke Beuningen, een uitgebreid overzicht

- Brochure “Markestenen marke Beuningen, een overzicht”

Markestenen marke Beuningen, een overzicht

Werkgroep Grensstenen

- **Feestelijke afsluiting 8 maart 2025,
aanbieding brochure aan burgemeesters van Losser en Dinkelland**

Markegrens van Beuningen weer in beeld

BEUNINGEN

De afgelopen zes jaar heeft de Werkgroep Grensstenen van de Historische Vereniging De Dree Marken de grenzen van de marke Beuningen weer in beeld gebracht. Dit met het doel een stuk Beuninger cultureel erfgoed weer zichtbaar en bereikbaar te maken en voor de toekomst te behouden.

Bij dit project is eerst aan de hand van het Lutter Merkeboek, de documenten over de grensbepaling van de gemeenten Losser, Denekamp en Wietselo uit 1827 en oude kaarten naar locaties gezocht waar mogelijk markstenen zouden kunnen liggen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat er oorspronkelijk op 39 locaties markeringen aanwezig waren, die de grens van de marke aangaven, die grenspalen aan de rijksgrans niet meeteld. Na uitvoering veldonderzoek heeft de werkgroep op 13 locaties originele markstenen

teruggevonden en zijn op 22 plaatsen verwagende stenen gelegd. Bij deze 25 stenen zijn vervolgens informatiebordjes geplaatst. Tenslotte heeft de werkgroep in het afgelopen najaar ook nog een brochure samengesteld, waarin met kaarten en foto's de grens van Beuningen uitvoerig wordt beschreven.

Om het markegrensproject op een feestelijke manier af te ronden heeft er op zaterdagmorgen 8 maart jl. in restaurant 't Sterrebos in Beuningen een afsluitende bijeenkomst plaats-

gevonden. Hier waren circa veertig personen uit Beuningen en omgeving aanwezig. De meeste mensen hadden de werkgroep geholpen bij de uitvoering van het project, anderen kwamen louter uit belangstelling.

Omdat de noord- en westgrens van de marke Beuningen momenteel nog steeds de grens van de gemeenten Losser en Dinkelland is, had de werkgroep ook de burgemeesters van beide gemeenten uitgenodigd voor de feestelijke afsluiting.

De bijeenkomst begon met een presentatie van Wilbert Kallenberg. Als lid van de werkgroep en auteur van de brochure vertelde hij de aanwezigen aan de hand van lichtbeelden over de verschillende werkzaamheden die de werkgroep had uitgevoerd om de markegrens weer in beeld te brengen. Daarna interviewde Peter Wester, een ander lid van de werkgroep, Frans Zanderink van het Grondverzet- en Transportbedrijf Zanderink. Frans vertelde daarbij onder andere dat zijn bedrijf de afgelopen jaren veel veldritten was tegengekomen, zoals die ook door de marke Beuningen werden gebruikt om kuu grens af te bakenen. Een aantal van deze stenen zijn nu weer gebruikt om de markegrens aan te geven.

Het interview van Peter Wester met Frans Zanderink.

De aanbieding van de brochure aan de burgemeesters door Tonnie Bekke en Wilbert Kallenberg.

Na de pauze overhandigde de voorzitter van de werkgroep grensstenen, Tonnie Bekke, samen met Wilbert Kallenberg een eerste exemplaar van de brochure aan de burgemeester van Losser, Jeroen Diepemaat en de burgemeester van Dinkelland, John Joosten. Na een dankwoord van beide burgemeesters en Stephan Schepers, de voorzitter van de Historische Vereniging De Dree Marken werd de bijeenkomst afgerond. Alle aanwezigen kregen als blijk van dank voor hun hulp en betrokkenheid bij het markegrensproject een brochure overhandigd.

Deze brochure is voor belangstellenden digitaal beschikbaar op de website van De Dree Marken (www.dreemarken.nl). Daar vindt men tevens een uitvoering brondocument waarin de werkzaamheden van de werkgroep zijn verantwoord. Dit brondocument is ook gebruikt voor de samenstelling van de brochure. Een papieren versie van dit boekje is, zo lang de voorraad strekt, voor € 5,00 verkrijgbaar bij het archief van De Dree Marken. Dit archief is gevestigd bij Erve Boemigter in De Lutte en is geopend op maandagmiddag van 14.00 tot 16.00 uur en op vrijdagavond van 19.00 tot 21.30 uur.

De groepsfoto van de burgemeesters met de leden van de werkgroep grensstenen.

Bordje geplaatst bij de “Beukenoot”

Bordje geplaatst bij Grenssteen bij Erve Boerrigter

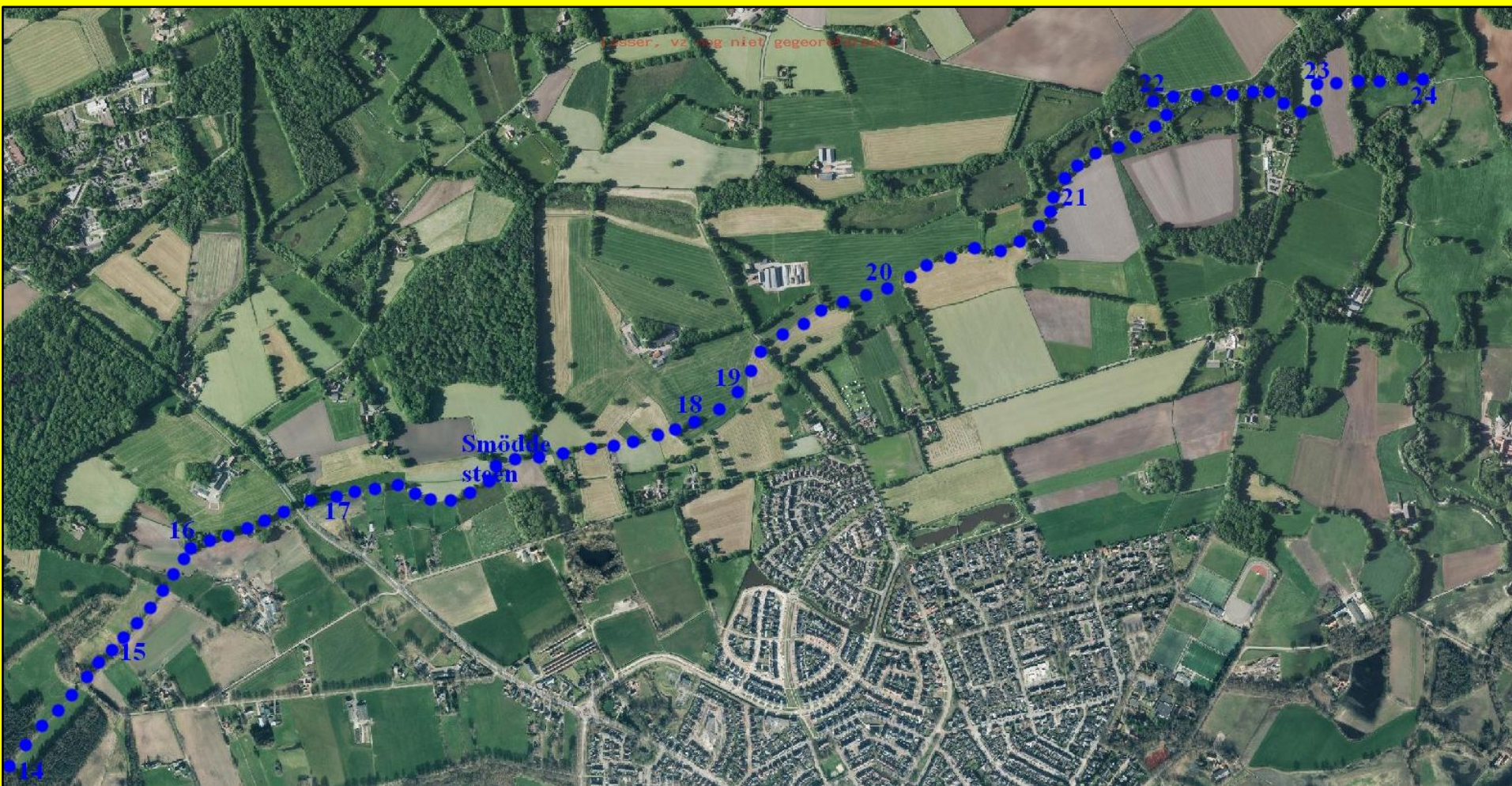
Grenssteen

Deze grenssteen stond vroeger op de rijksgrens bij De Poppe, maar moest daar weg in verband met een grenswijziging ten gevolge van de aanleg van de A1.

De letter N op de steen betekent: Nederland en de letter P: Pruisen, dat ten tijde van het plaatsen van de steen daar het heersende koninkrijk was.

Grens marken De Lutte en Losser

Smöddesteen

In april nog niet

In juli wel
(terug) gevonden

Overige activiteiten

Controleren en onderhoud plegen bij de stenen en bordjes van marke Berghuizen en marke Beuningen

Artikels in ‘n Hoesbreef:

“Het zichtbaar maken van de noordwestgrens van marke De Lutte en de grens van marke Beuningen” (5 afleveringen)

Plannen

- **Markegrens De Lutte en Losser:
vervangende stenen plaatsen
bordjes plaatsen**
- **Rijksgrens bekijken bij marke De Lutte**
- **Uitgebreid overzicht marke De Lutte maken**
- **Brochure marke De Lutte maken**